Kodály-módszer

 kodaly.jpg [1]
 kodaly_zoltan_muveszet.jpg [2]

.

Zenei [[hallás]] fejleszthető, zenepedagógiai módszer, mely az embert már óvodás korától neveli zenei készségeinek megőrzésére, továbbfejlesztésére.
A [[hang]]ok közti viszonylatokat, a távolságokat tanítja [[szolmizáció]]s szótagokhoz kötve. A [[hangzás]] változhat, ám a [[hangköz]] (a két hang közötti távolság) mindig egyforma, de [[kulcs]]váltásokkal bárhova kerülhet az ötvonalas [[kotta]]írás rendszerében.
Ez a [[relatív szolmizáció]] lényege.
►[[zenei nevelés]]

A Kodály-módszer elsõ sikere abból a zseniális gyakorlatból származott, hogy ezeket a hangközöket ismert népzenékből, énekekbõl emelték ki.
A magyar ötfokú [[hangrendszer]]ben nagyon könnyû jól énekelhetõ [[motívum]]okat találni, melyek különbözõ hangközöket reprezentálnak. A fülnek már ismerõs [[dallam]]ok a kottaolvasást, a lapról éneklést is segítik. Gyakori ismétléssel, kondicionálással a hangközök szolmizált elnevezései kitörölhetetlenül rögzülnek az emlékezetben.
Ezzel a módszerrel [[botfül]]û gyerekeknél is hihetetlen változásokat, fejlõdést lehet elérni.
►magyar népdal/ népzene [3]

Harminc éve a világ zenei nevelési nagyhatalomnak tartotta Magyarországot, csodájára jártak a Kodály-mód¬szernek, az éneklő, muzsikáló ifjúságnak. Azóta e jól felépített rendszernek jóformán csak a romjai maradtak. A Kodály-módszer utóélete ► *[4]*

Kocsis Zoltán zongoraművész, a Nemzeti Filharmonikus Zenekar, Énekkar és Kottatár főzeneigazgatója szerint:
A Kodály-módszer nagyon ellentmondásos. Épp ezt meglovagolva próbálták leépíteni azt, amit a mester fölépített. Sokan és különböző módokon. Van, aki kifejlesztette a saját módszerét, és azt állítja, hogy a Kodály-módszer egy nagy marhaság. De még mindig jobban tisztelem őt, mint azt, aki teljesen elveti a Kodály-módszert és pusztán minden kötelezettség és minőségi felelősség nélküli zenehallgatásokkal helyettesíti az aktív éneklést, muzsikálást. A Kodály-módszert minden ellentmondásossága dacára használni kellene, és meggyőződésem, hogy léteznek azok az eszközök, amelyek révén ez a módszer az oktatás integráns része maradhat. Egy biztos, nekem az abszolút hallású zenésznek keveset segített a Kodály-módszer, mert az én esetemben az a biztos intonáció, meg a hangköz-felismerés, a polifónia, minden zenei elem már kezdettől fogva megvolt és használtam is. De nagyon is segítő lehet a hangköz-felismerésben a Kodály-módszer azoknak, akiknek nincs abszolút érzékük a hangmagassághoz. Biztos, hogy hasznosabb és gyakorlatibb, mint az úgynevezett nyugati módszer.

What is the Kodály Method? **[5]**

****

ELHALKULT HANGOK

A Kodály-módszer utóélete

Figyel? [6]

2009-12-21 16:00

Harminc éve a világ zenei nevelési nagyhatalomnak tartotta Magyarországot, csodájára jártak a Kodály-módszernek, az énekl?, muzsikáló ifjúságnak. Azóta e jól felépített rendszernek jóformán csak a romjai maradtak.

Zilált fiatalasszony rohant be az utcáról 1964-ben a körúti Royal (azaz akkor már – és még – Vörös Csillag) szálló recepciójához, azzal a felkiáltással: életbevágóan fontos lenne belehallgatnia a Kossuth Rádió m?sorába. A portás els? megdöbbenésében gyorsan kinyittatott egy szobát, a hölgy bevonult, és a 22 órás hírek után a szállodai rádión meghallgatta a Kodály Zoltánnal egy konferencia szünetében készített beszélgetést. Az interjúban a Mester, ahogyan azt az izgatott n? informátorai el?re jelezték, az ? el?z?leg megtartott el?adását méltatta. Az ifjú szombathelyi zenetanárn? meghatódott, jól kib?gte magát, majd visszament a közeli Zeneakadémiára, ahol az a bizonyos konferencia, a Nemzetközi Zenei Nevelési Társaság közgy?lése zajlott.

Az idén 80 éve Kodály Zoltán a halálának napján elkezdett cikkének címében még kérdőjelet tett: Hogyan tovább a zenei nevelés ügyében? Ma már tudjuk, hogy igen. Kodály elképzelései és tanításának idején azon kutatásainak szólt, amelyeket a nyugat-dunántúli város zenepedagógusaként párhuzamos gyermekcsoportokon végzett. Ennek során kimutatta, hogy azok a gyerekek, akik az óvodában, iskolában sokat énekelnek és zenélnek, testileg-lelkileg gyorsabban, harmonikusabban fejl?dnek, mint keveset énekl? és muzsikáló társaik. Az úgynevezett transzfer hatást pszichológusok, majd a pszichológiából kés?bb doktoráló Kokas Klára további kutatásai is igazolták. Jelesül azt, hogy a legtöbb esetben azok a gyerekek, akik megtanultak a zene finomságaira, arányaira, szerkezetére figyelni, más tárgyakból, gyakran matematikából is gyorsabban haladtak, és jobb eredményeket értek el.

EREDMÉNYEK. „Talán nem volt még demokratikusabb magyar pedagógiai elképzelés Kodály szállóigévé vált gondolatánál: A zene mindenkié!" – idézi fel Kollár Éva, a Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetségének (KÓTA) elnöke, a Liszt Ferenc Zenem?vészeti Egyetem tanára. „Hiszen a zene élmény- és örömforrás mindenki számára, az emberi méltóság meg?rzésének eszköze, szegénynek és el?kel?nek egyaránt" – teszi hozzá. Sokan, a zenei szakmán kívül állók viszont azt állítják, éppen azért nem tudott a Kodály-módszer hosszabb távon fennmaradni, mert olyan, mint a szocializmus: gyönyör? eszme, de megvalósíthatatlan.

Csakhogy a Kodály-módszer már bizonyított. Fischer Iván vezet? karmester, a Budapesti Fesztiválzenekar zeneigazgatója, lapunknak nyilatkozva úgy fogalmazott, valójában minden eredmény ezen a téren Kodály zsenialitásának köszönhet?. Kodálynak pontos elképzelése volt arról, hogyan kell a széles tömegeket zenére megtanítani. Kidolgozta a szolmizációs zenei rendszert, a pedagógiai módszert, híveket, tanítványokat gy?jtött, gyerekek számára komponált pedagógiai célú darabokat és kórusm?veket, elindított egy mozgalmat és meggy?zte ennek fontosságáról a döntéshozókat. Utána folyamatosan figyelte, finomította, terelgette a mindennapi munkát.

Kodály Kóta 1976-ra 20-25 évadban fogadott kórusokat, zenei nevelési programjára és szemléletére büszke iskolákat, együttesek tömegét. Tízezrével gyerek énekelt, muzsikált annak idején az országban. A hatvanas-hetvenes évekre mintegy 160 ének-zene tagozatos iskola létesült, számos kórus alakult, és egymás után n?ttek fel a m?veltebb, zeneért? és zeneszeret? nemzedékek. Kecskeméten 1975-ben létrejött a Kodály Intézet, ahol azóta félszáz országból ezernél több külföldi hallgató vett részt a kurzusokon. Még a Távol-Keletr?l is idezarándokoltak, hogy megtanulják és hazavigyék a csodált, irigyelt Kodály-módszert.

Sokak véleménye szerint a módszert a politika emelte fel, majd amikor már nem volt szüksége rá, ejtette. A második világháború után a kommunista vezetés szemében kezdett veszélyessé válni a Kodály-féle közös éneklés, az, hogy emberek olyan jól érzik magukat együtt. Erre úgy reagáltak, hogy a közös élményeket beterelték a közös zászló alá. Részben meghajoltak Kodály tekintélye el?tt, részben felismerték, hogy ezeket a nagy lendületeket és energiákat saját eszméik szolgálatába lehet állítani. Kollár Éva úgy gondolja, ez volt a népi demokrácia nagy kirakata: Tessék megnézni, micsoda kulturális eredmények vannak itt! És jöttek is mindenhonnan, ámulni-bámulni. Szerencsére valós eredményeket láttak, nem csak kirakati díszeket, amelyek mögött leomlik a fal.

Olvasni a zenét

A Kodály-módszer egy zenepedagógiai koncepció, amely az embert már óvodás korától zenei készségeinek meg?rzésére, továbbfejlesztésére neveli. Az egyik sarokkövét jelent? szolmizációs rendszert (dó, ré, mi, fá, szó, lá, ti, dó) valójában a középkorban Arezzói Guidó találta ki (egy-két hangnak akkor más elnevezése volt), a magyar zeneszerz? a XX. században csak felújította, és némiképp korszer?sítette azt. Kodály Zoltán alkalmazásában a szolmizációs hangok a zenét „olvasó" jelekké, használható formulákká váltak. A gyerekekkel az iskolában minden nap gyakoroltatták a szolmizálást. Egy bizonyos id? után a skála menete és az egyes hangközök beidegz?dtek, és hangzásukkal megjelenítették a zenét – mint ahogy a szavaknak is valamilyen képe jelenik meg, ha megtanuljuk a bet?ket összeolvasni. Bármilyen dalt, dallamot „el lehet olvasni", vagyis le lehet énekelni ezzel a „mankóval", az úgynevezett relatív skálával. A bennünk él?, begyakorolt szolmizációs sémát ugyanis, mint valami megfejt? kódrendszert, akármilyen hangnemre, dallamra rá lehet illeszteni."

KIRAKAT. Aztán Kodály 1967-ben meghalt. És hirtelenjében megint nem lett szimpatikus a közösségi éneklés. A magyar közoktatás irányítói szinte a zeneszerz? halálának másnapján elkezdték csökkenteni a normál iskolákban a kötelez? énekórák számát. S bár egy ideig „kifelé" még mutatott a kirakat, az ének-zenei nevelést el?ször a gimnáziumokban, majd az általános iskolákban is fokozatosan leépítették, heti egy kötelez? órára csökkentették.

A rendszerváltáskor, a hirtelen megkapott szabadságban, sokan úgy gondolták, most aztán szabadon érvényesülhetnek, és a maguk meg a gyerekeik tanulási irányát a gyors karrier szolgálatába állították. Az egyik f?városi iskola névtelenséget kér? igazgatója szabadkozva meséli: ?k a közvélemény, a szül?k nyomására kénytelenek voltak elhagyni a zenei tagozatot, és emelt szint? angolt és számítógépes ismereteket kínálni helyette. Számos iskola vezetése döntött ugyanígy. A tantervek szemlélete is változott: csökkent az általános m?veltség jelent?sége, fontosabbá vált a tájékozódni tudás, a korai szakosodás. Az énekóra hátrakerült a prioritási listán. Nemes László Norbert, a kecskeméti Kodály Intézet igazgatója szerint egyfel?l jó dolog, hogy az iskolák a kötelez? alapóraszámok figyelembevételével ma szabadon határozhatják meg oktatási-nevelési programjukat. Másfel?l azonban nem lenne szabad teljesen magukra hagyni ?ket ebben, hiszen akkor a m?vészeti-kulturális nevelés a jogos napi igényekkel szemben mindig óhatatlanul hátrányba kerül. Más országokban másképpen gondolkodnak. Portugáliában éppen most emelik az iskolai énekórák számát heti 1-r?l 3-ra. Szingapúrban pedig magyar segítséggel hoznak létre egy újabb zenei oktatási intézményt, amely a Kodály-módszer alapján m?ködik majd. Kétségtelen, a módszer egyes elemeit túlhaladta az id?. De nem a félresöprésére, hanem okos megújítására lenne szükség.

Elszigetelten, kisebb méretekben többféle kísérlet és folyamat zajlik már. Kokas Klára például állami gondozott gyerekkel dolgozva jött rá, hogy náluk nem m?ködik a padban csücsülés és a szolmizációs jelek fegyelmezett elmutogatása. De hát valójában melyik mai gyereknél m?ködik ez már? A gyakorlati próbálkozások során Kokas Klára kidolgozta módszerét, amely az ének, a zene, a tánc és a rajzolás-festés, a gyermeki kreativitás összehangolt m?ködtetésére, a játékos zenei élményre, önmagunk és egymás szeretetteljes figyelésére épül. Több szakért? véleménye szerint az alsó fokú ének- és zenetanítás zenei anyagát is fel kellene frissíteni, vannak ma már sokkal újabb, korszer?bb népzenei anyagok. És jó lenne visszatérni ahhoz, hogy az általános iskolákban az alsó tagozaton is a legmagasabb képesítés? szaktanárok tanítsák az ének-zenét, és ne csak a készségfejlesztésre, hanem az élményszerzésre is hangsúlyt fektessenek.

Forrás webcím: https://www.zenci.hu/szocikk/kodaly-modszer

Hivatkozások:

[1] https://www.zenci.hu/sites/www.zenci.hu/files/kep/09/kodaly.jpg
[2] https://www.zenci.hu/sites/www.zenci.hu/files/kep/09/kodaly_zoltan_muveszet.jpg
[3] https://www.zenci.hu/../../szocikk/magyar-nepdal-nepzene
[4] http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:rCxHB0FoZrkJ:figyelo.hu/cikk_print.php%3Fcid%3D148960_elhalkult_hangok&num=1&hl=hu&gl=hu&strip=1&vws

rc=0
[5] https://www.musical-u.com/learn/what-is-kodaly-and-how-does-it-relate-to-ear-training/
[6] http://figyelo.hu/cikk_print.php?cid=148960_elhalkult_hangok#